

през 1867 г. и ръководното му място в четническото движение тогава, вдигнали доста шум в Цариград и европейските столици. Знае се обаче, че и веднага след изтеглянето му в Сърбия дейността на Хитов после била наблюдавана, когато участва в организирането на Втората българска легия, т.е. на школата за военно обучение на бъдещи бойци и командири за нови чети и е отговорното лице от българска страна за нея. Тези факти също не останали в тайна нито за цариградските власти, нито за европейските правителства. Не представлявало трудност за тях и да узнаят, че Хитов се ползвал с голям авторитет и влияние сред българската революционна емиграция и че тя очаквала от него през 1868-1869 г. и по-късно да възглави новата фаза на четническото движение, всъщност по плановете на БРЦК, за предвиданото въстание вътре в България. И че именно поради това той бил провъзгласен отново за главен войвода. Кореспонденцията му от това време с голям брой повечето млади емигранти, потенциални четници, които постоянно му напомняли нетърпението си да тръгнат с него през Дунава или през сръбската граница за Балкана, достатъчно красноречиво показват тази атмосфера.⁵¹ А това от своя страна пък означава, че при такова възбуждение слухове за революционните настроения на българските емигранти и връзките им с главния войвода стигали и до румънското, и до сръбското правителство, но и до Портата и европейските кабинети, които постоянно атакували двете съседки на България, че насърчават и подпомагат заедно с Русия българското освободително движение и нови четнически акции.

Разбира се, най-добре били информирани цариградските власти. Освен това именно тогава - през 1868-1870 г. - шпионската централа, създадена по австрийски образец от Али паша, предприела няколко енергични акции в Цариград и сред емиграцията с цел да събере сведения и по възможност да внедри свои агенти сред българските революционери, та чрез тях да осуети замислените четнически и други действия, включително и проектираното въстание през 1869 г., за което, както е известно, били предназначени двете обиколки на Левски в България през зимата и лятото на 1869 г.⁵² А той съгласувал системно своята дейност с главния войвода, пътуванията и дейността си в България и Румъния чрез предварително определен специален посредник - Тодор Ковачов в Т.Мъгуреле. Запазените информативни писма на Ковачов до Хитов не оставят място за колебание за постоянните контакти на Левски с Хитов чрез Т.Мъгуреле и изпращаните информации за извършеното, за констатираното в България и за нови намерения, включително и през четирите месеца, които прекарал в Румъния между двете си обиколки (от края на януари до май 1869 г.) и за сътрудничеството си с емиграцията там, главно с все още съществуващата радикална група в ТЦБК около Ив.Касабов и Т.Райнов. Посредническата информативна кореспонденция на Т.Ковачов с П.Хитов е запазена и обнародвана от Д.Т.Страшимиров преди почти един век,⁵³ та няма никакви научни основания да бъде пренебрегвана или омаловажавана, както правят някои автори.⁵⁴

Можем само да съжаляваме, че Т.Ковачов, за разлика от далновидния войвода, не е запазил неговите отговори до Ковачов и чрез него до Левски, които биха ни разкрили по-конкретно взаимовръзката им през тази изпълнена със събития до